

Nye undervisningsmetoder i Sundhedspædagogik

på Sundhedsplejerske uddannelsen i København

At vejlede lærer du, når du vejleder, og når du bliver opmærksom på hvad der fungerer og hvad du alternativt kan gøre.

Hvorfor vigtigt?

Vejledning af småbørnsforældre og sundhedsfremmende samtaler med skolebørn er kerneydelser for sundhedsplejen. Det ønsker vi at fremhæve på uddannelsen i København, og derfor har vi udviklet en metode, som på en alternativ måde kan medvirke til at de studerende videreudvikler deres sundhedspædagogiske og kommunikative kompetencer.

Hvad går det ud på?

Forløbet, der strækker sig over 28 lektioner, er tematisk opbygget. Som eksempel kan nævnes sundhedspædagogiske paradigmer, handlekompetence, mening og sammenhæng, empowerment, roller og etik (Bruun Jensen 2005, Lauvås og Handal 2006, Jensen og Johnsen 2000, Saugstad 2005, Antonovsky 2000, Lundemark Andersen 2000 m. f.)

Lektionerne er opbygget således, at vi starter med en traditionel præsentation af det teoretisk tema af en lektions varighed. Det kan lade sig gøre på den korte tid, fordi de studerende har forberedt sig ud fra en lektionsplan med tema, mål og litteratur til hver gang. Se lektionsplanen på www.sundhedsplejersken.info

Efter teorigennemgangen inddeles de studerende i grupper. Den ene gruppe spiller et konstrueret rollespil som videooptages. De andre grupper får hver deres opgaver i forhold til at se på rollespillet ud fra givne teoretiske begreber/rammer.

Rollespillet afspilles og deltagerne i rollespillet kommenterer efterfølgende deres indsats med ordene: Det fungerede fordi ... Alternativt kunne jeg ... fordi ...

Fordi'erne rummer den teoretiske refleksion og er meget vigtige for at undgå common sense betragtninger. Underviseren har ansvaret for at dette ikke sker og medvirker til at styre refleksionen. De øvrige grupper får herefter på skift mulighed for at stille uddybende spørgsmål til det skete, således den teoretiske refleksion igen kommer i spil. Afslutningsvis må grupperne give feed back ud fra devisen: Det fungerede fordi... alternativt kunne man tænke sig fordi ... Igen spiller fordi'erne en central rolle.

Den gruppen der frivilligt spillede rollespillet, afslutter nu med deres kommentarer. Deres fokus retter sig mod den feed back, de har fået: Hvad de kan bruge og hvad de ikke bruger. Fremgangsmåden medvirker til at øge følelsen af kontrol og dermed mestring af situationen.

Hvis denne undervisningsform skal lykkes, kræver det styring. Derfor er der 2 undervisere på, en hovedansvarlig, som giver oplæg og styrer refleksionerne og en, der støtter op omkring refleksionerne og det praktiske med optagelse og afspilning af video.

Idéerne bag metoden

Ideologien i opbygningen af undervisningen er voksenpædagogisk teori samt teori om læring gennem refleksion og anerkendelse. Centralt er det, at egne erfaringer og indre behov er i fokus her så det bliver meningsfuldt at lærer (Maunsbach 1999, Handal

og Lauvås 2006, Illeris 2006). Anerkendende pædagogik handler om, hvordan vi hele tiden påvirker og skaber os selv og hinanden gennem de relationer, vi indgår i (Lyng 2007).

Motivationen og dermed læringen øges gennem denne konkrete medinddragelse af de studerende og især gennem inddragelse og refleksion over deres fremtidige praksis.

Evaluering af "forsøget"

I den skriftlige kvantitative evalueringen af undervisningsforløbet påpeger alle der svarede (svarprocent 56%) at de vil anbefale forløbet med teorienemgang, efterfulgt af video optaget rollespil og refleksion. I den kvalitative evaluering kom der bl.a. følgende citater:

"Det var meget brugbart for mig som kommende sundhedsplejerske. Det var relevant og overskueligt. Teorierne var via lektionsplanerne let tilgængelige. Den sundhedspædagogiske undervisning har rykket mig meget. Det er universel brugbar viden".

"Kanon godt med teori knyttet på praksis, lærte meget af at se de andre i rollespillene, og selv være på".

"Godt at man som studerende bliver engageret i undervisningen da der er høj grad af deltagelse, involvering. Ligner praksis, så det bliver nemmere at koble teori".

Konklusion

Konklusionen er ud fra såvel proces – som produkt evalueringen, at metoden er brugbar, fordi den styrker den teoretiske forståelse og de studerendes fagidentitet som sundhedsplejersker i vejlednings-situationen. Dette sker først og fremmest fordi refleksionerne tager afsæt i den netop gennemgåede teori og de konkrete rollespil, men også fordi "reglerne" for refleksion og tilbagemelding er afstukket på forhånd og processen bliver styret af lærerne.

Referencer:

- Antonovsky A. (2000) Helbredets mysterium. Hans Reitzels forlag.
- Andersen Lundemark M. Brok P. Mathiasen H. (2000) Empowerment på Dansk. Dafolo.
- Bruun Jensen B. (2005) Sundhedsfremme og forebyggelse – to forskellige paradigmer. I: Tidskrift for forskning i sygdom og samfund. Nr. 3, 2005.
- Handal G. og Lauvås P. (2006) Vejledning og praksisteori. Forlaget Klim
- Houborg Ulla (2006) Den sundhedspædagogiske samtale, Børnesygeplejersken nr. 2/juni 2006 ligger på www.sundhedsplejersken.info
- Houborg Ulla (2005) Kommunikation IN: Børn og unge Sundheds- og sygepleje, Munksgaard.
- Illeris K. (2006) Læring. Roskilde Universitetsforlag.
- Jensen T. og Johnsen J (2000) Sundhedsfremme i teori og praksis. Forlaget Philosophia.
- Lyng B. (2007) Anerkendende pædagogik. Dansk Psykologisk Forlag.
- Maunsbach M. (1999) Månedsskrift for Praktisk Lægegering, September 1999, 77. årgang.
- Saugstad T. og March-Zagal (2003) Sundhedspædagogik for praktikere, Gyldendals Akademiske Bogklubber.